

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG

NGUYỄN THỊ ÁNH TUYẾT

TÌM HIỂU ĐỀ MỤC MỞ RỘNG
“ SỰ HÌNH THÀNH HỆ THỐNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA THẾ
GIỚI NĂM 1945-1960” TRUNG BÀY TẠI BẢO TÀNG
HỒ CHÍ MINH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG

Người hướng dẫn: TS. Chu Đức Tính

HÀ NỘI – 2010

MỞ ĐẦU

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	4
2. Đối tượng nghiên cứu	6
3. Phạm vi nghiên cứu	6
4. Mục đích nghiên cứu của khóa luận	7
5. Phương pháp nghiên cứu	7
6. Bố cục của khóa luận	7
CHƯƠNG 1: BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH VÀ HỆ THỐNG TRUNG BÀY THƯỜNG XUYÊN CỦA BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH	9
1.1. Quá trình hình thành và phát triển của bảo tàng Hồ Chí Minh	9
1.2. Đặc trưng và chức năng của Bảo tàng Hồ Chí Minh	11
1.2.1. Đặc trưng của Bảo tàng Hồ Chí Minh	11
1.2.2. Chức năng của Bảo tàng Hồ Chí Minh	11
1.3. Nội dung hệ thống trưng bày thường xuyên của Bảo tàng Hồ Chí Minh	13
CHƯƠNG 2 : NỘI DUNG VÀ GIẢI PHÁP TRUNG BÀY ĐỀ MỤC MỞ RỘNG “SỰ HÌNH THÀNH HỆ THỐNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA THẾ GIỚI NĂM 1945-1960” Ở BẢO TÀNG HỒ CHÍ MINH	23
2.1. Tình hình thế giới năm 1945- 1960	23
2.1.1. Sự hình thành và phát triển của hệ thống xã hội chủ nghĩa	23
2.1.2. Sự phát triển của chủ nghĩa tư bản từ năm 1945 đến 1960	29
2.1.3. Quan hệ quốc tế sau chiến tranh thế giới thứ hai	32
2.2. Ý nghĩa của trưng bày đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”	34
2.2.1. Phản ánh lịch sử thế giới năm 1945-1960	34
2.2.2. Bổ sung cho phần trưng bày về sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh	38
2.3. Nội dung trưng bày và giải pháp trưng bày của đề mục mở rộng "Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945- 1960"	44
2.3.1. Nội dung trưng bày	44
2.3.2. Giải pháp trưng bày	52
CHƯƠNG 3 : MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHÍNH LÝ ĐỀ MỤC MỞ RỘNG “SỰ HÌNH THÀNH HỆ THỐNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA THẾ GIỚI” NĂM 1945-1960.	56
3.1. Nhận xét đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”	56
3.1.1. Ưu điểm	56
3.1.2. Hạn chế	58
3.2. Yêu cầu chính lý	64
3.3. Một số giải pháp chính lý trưng bày đề mục mở rộng “sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”	70
KẾT LUẬN	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Bảo tàng Hồ Chí Minh là một trong những bảo tàng hiện đại với 2000 tài liệu, hiện vật thông qua giải pháp nghệ thuật trưng bày hấp dẫn đã phản ánh một cách hệ thống về cuộc đời và sự nghiệp cách mạng vĩ đại của Chủ tịch Hồ Chí Minh gắn liền với những sự kiện trọng đại của dân tộc Việt Nam và thế giới từ cuối thế kỷ XX đến ngày nay.

Nơi đây thực sự là một giảng đường lớn cho học sinh sinh viên nghiên cứu, học tập tấm gương Hồ Chí Minh, là một pho sử dày, sống động luôn mở cho đông đảo quần chúng nhân dân và bạn bè thế giới đến tìm hiểu và ngưỡng mộ về Người.

Trưng bày của bảo tàng Hồ Chí Minh không chỉ giới thiệu các tài liệu, hiện vật, hình ảnh và các hình tượng nghệ thuật thể hiện cuộc đời, sự nghiệp hoạt động cách mạng của Người mà còn thể hiện cả thời đại Hồ Chí Minh. Đến bảo tàng Hồ Chí Minh, khách tham quan còn được tìm hiểu về tình hình thế giới với những sự kiện tiêu biểu cuối thế kỉ XIX đầu thế kỉ XX qua nội dung trưng bày thứ ba: “Các mốc lịch sử thế giới có liên quan tới sự nghiệp cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Việt Nam” được thể hiện bằng các đề mục mở rộng. Đề mục mở rộng đóng vai trò quan trọng trong hệ thống trưng bày, là cầu nối giữa Chủ tịch Hồ Chí Minh và thời đại, là “cửa sổ” nhìn ra thế giới từ con đường Cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tuy nhiên hiện nay trong phần trưng bày đề mục mở rộng có gian trưng bày thứ IV “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa Thế giới năm 1945-1960” tạm thời vẫn đang trong tình trạng chưa phát huy hết được giá trị của nó trong việc phục vụ khách tham quan.

Bảo tàng Hồ Chí Minh khánh thành và mở cửa đón khách tham quan năm 1990 vào lúc hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới đang trải qua sự biến động to lớn. Sau đó mấy tháng khi Bảo tàng Hồ Chí Minh mở cửa đón

khách tham quan, Liên Xô và các nước Xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu sụp đổ. Điều này đã gây ảnh hưởng không nhỏ đến việc trưng bày và giới thiệu cho khách tham quan về gian đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”. Vì vậy gian đề mục mở rộng này hầu như không được đưa vào sử dụng và phát huy. Hơn nữa gian trưng bày này chưa thực sự phản ánh rõ sự ra đời và những thành tựu lớn lao, đầy ý nghĩa của hệ thống Xã hội chủ nghĩa và khẳng định sức sống vững bền của nó trong lịch sử nhân loại. Giải pháp trưng bày trừu tượng gây khó hiểu cho khách tham quan. Một vấn đề đặt ra cho Bảo tàng Hồ Chí Minh là có nên tiếp tục trưng bày đề mục mở rộng này không. Hiện nay CNXH không còn với tư cách là một hệ thống, trật tự thế giới hai cực thời chiến tranh lạnh đã thay đổi, nhưng không đồng nghĩa với việc cho rằng CNXH không còn tồn tại như một số kẻ đã lợi dụng xuyên tạc. Tuy chỉ còn lại ở một số nước, trong đó có Việt Nam, nhưng CNXH vẫn tồn tại với những giá trị của nó và ngày càng đổi mới và phát triển. Không trưng bày đề mục mở rộng này, đồng nghĩa với việc đóng lại cửa sổ nhìn ra thế giới, cô lập cách mạng Việt Nam với tiến trình phát triển của thế giới giai đoạn 1945-1960. Vì vậy vấn đề đặt ra cho việc trưng bày là phải vừa phản ánh đúng sự thật lịch sử giai đoạn 1945-1960 vừa phù hợp với tình hình trong nước và quốc tế hiện nay, đúng với đường lối của Đảng. Đồng thời đưa ra giải pháp trưng bày phải kết hợp chặt chẽ giữa phổ cập và nâng cao nhằm phục vụ đông đảo quần chúng nhân dân lao động, đặc biệt là thế hệ trẻ, để họ hiểu được những giá trị mà CNXH đem lại cho nhân loại và khẳng định được sức sống của CNXH.

Những vấn đề đó đã đặt ra yêu cầu cho các cán bộ, các nhà khoa học Bảo tàng Hồ Chí Minh nghiên cứu để tìm ra giải pháp chính lý, bổ sung cho trưng bày đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”. Đưa gian trưng bày đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960” trở lại hành trình

tham quan nhằm giới thiệu cho khách biết về một thời kỳ đóng vai trò quan trọng trong lịch sử thế giới và lịch sử cách mạng Việt Nam, thấy được vai trò của chủ tịch Hồ Chí Minh trong việc gắn kết giữa dân tộc và thời đại, quan trọng hơn hết góp phần khẳng định Chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng của xã hội ta và con đường đi lên CNXH là đúng đắn mà dân tộc ta đã chọn.

Đây là một phần trưng bày khó thể hiện vì vậy mà các cán bộ ở phòng trưng bày cùng các nhà khoa học, các cán bộ Bảo tàng Hồ Chí Minh đang cố gắng nghiên cứu và tìm giải pháp hoàn thiện.

Trong đợt thực tập ở Bảo tàng Hồ Chí Minh, được sự động viên và giúp đỡ trực tiếp của nhiều cán bộ Bảo tàng Hồ Chí Minh, đặc biệt là sự hướng dẫn của thầy giáo Chu Đức Tính - Giám đốc Bảo tàng Hồ Chí Minh và sự chỉ bảo tận tình của các cô chú ở phòng trưng bày em đã chọn đề tài ***Tim hiểu đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960” trưng bày tại Bảo tàng Hồ Chí Minh*** để làm khóa luận tốt nghiệp Đại học ngành Bảo tồn- Bảo tàng.

2. Đối tượng nghiên cứu

Nội dung và giải pháp trưng bày đề mục mở rộng "Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945- 1960"

3. Phạm vi nghiên cứu

- Về thời gian: Nghiên cứu gian trưng bày đề mục mở rộng " Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945- 1960" từ năm 1990 đến nay (từ khi bảo tàng chính thức khánh thành và mở cửa đón khách tham quan).

- Về không gian:

Trưng bày đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960” ở Bảo tàng Hồ Chí Minh.

4. Mục đích nghiên cứu của khóa luận

- Nghiên cứu quá trình hình thành và phát triển, chức năng, nhiệm vụ của Bảo tàng Hồ Chí Minh.

- Tìm hiểu nội dung và giải pháp đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”.

- Từ thực trạng của gian trưng bày đề mục mở rộng "Sự hình thành hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945- 1960" của Bảo tàng Hồ Chí Minh. Đưa ra một số nhận xét và đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần chỉnh lý, hoàn thiện phần trưng bày “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960”.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Vận dụng phương pháp luận khoa học của Chủ nghĩa Mác-Lê nin: Duy vật lịch sử và duy vật biện chứng.

- Phương pháp khoa học được sử dụng để tiến hành nghiên cứu:

Bảo tàng học, Khoa học Lịch sử, xã hội học...

- Các phương pháp khác: Thống kê, so sánh, phân tích, nghiên cứu tài liệu...

6. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phần phụ lục, bố cục khóa luận gồm ba chương:

- *Chương 1: Bảo tàng Hồ chí Minh và hệ thống trưng bày thường xuyên của Bảo tàng Hồ Chí Minh*

- *Chương 2: Nội dung và giải pháp trưng bày đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960” ở Bảo tàng Hồ Chí Minh*

- *Chương ba: Một số giải pháp góp phần chỉnh lý đề mục mở rộng “Sự hình thành hệ thống Xã hội chủ nghĩa thế giới năm 1945-1960” ở Bảo tàng Hồ Chí Minh*

Trong quá trình nghiên cứu và thực hiện khóa luận, em đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các giảng viên khoa Bảo tàng, trường Đại học Văn hóa Hà Nội; sự tham gia ý kiến, tạo điều kiện thuận lợi trong quá trình nghiên cứu của các cán bộ công tác tại phòng trưng bày của Bảo tàng Hồ Chí Minh. Đặc biệt là sự giúp đỡ hướng dẫn trực tiếp, tận tình của T.s Chu Đức Tính- Giám đốc Bảo tàng Hồ Chí Minh.

Em xin chân thành cảm ơn!

Với thời gian và trình độ có hạn, bài viết của em không thể tránh khỏi những thiếu sót, em rất mong nhận được sự đóng góp chỉ bảo của các nhà nghiên cứu, các thầy cô, cùng toàn thể các bạn.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (1988), *đổi mới các hoạt động Bảo tàng*, Hà Nội.
2. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2005), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về Đoàn kết quốc tế qua tư liệu, hình ảnh trưng bày và lưu giữ tại BTHCM*, NXB Thanh Niên.
3. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2005), *35 năm Bảo tàng Hồ Chí Minh*, Bảo tàng Hồ Chí Minh.
4. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2000), *30 năm một chặng đường*, Bảo tàng Hồ Chí Minh.
5. Bảo tàng Hồ Chí Minh (2006), *Nội san Bảo tàng Hồ Chí Minh*, số 11 tháng 2.
6. Cary Edison- David Dean (2001), *Cẩm nang bảo tàng*, Hà Nội.
7. Đào Duy Kỳ (1967), “*Tìm hiểu khoa học Bảo tàng Việt Nam*”, BTCMVN, Hà Nội.
8. Đảng Cộng Sản Việt Nam (2006), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X*, NXB Chính trị Quốc gia Hà Nội.
9. Hoàng Chí Bảo- Viện Mac Lenin (1993), *Chủ nghĩa xã hội hiện thực: khủng hoảng, đổi mới và xu hướng phát triển*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
10. Hội đồng Trung Ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Mác- Lenin, *Tư tưởng Hồ Chí Minh (2003), giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
11. Khoa Bảo tàng (1999), *Cơ sở bảo tàng học*, trường Đại học Văn hóa Hà Nội, tập 3, tr 10.
12. *Luật di sản Văn Hóa và nghị định hướng dẫn thi hành (2002)*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.

13. *Luật di sản Văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành* (2006), NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
14. Nguyễn Anh Thái (2008), *Lịch sử thế giới hiện đại*, NXB Giáo dục.
15. Nguyễn Đức Bách (2001), *Một số vấn đề về định hướng Xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam*. NXB Lao động. Hà Nội.
16. Nguyễn Như Ý (chủ biên) (1998), *Đại từ điển Tiếng Việt*, NXB VHTT, Hà Nội.
17. Nguyễn Thị Huệ (2005), “*Lược sử sự nghiệp Bảo tồn, Bảo tàng Việt Nam từ 1945-nay*”. Trường ĐHVH Hà nội, HN
18. Nguyễn Thịnh (2001), *Sổ tay công tác Trưng bày Bảo tàng*, NXB VH_TT, 19. Phan Ngọc Liên (2001), *Hồ Chí Minh Chiến sĩ Cách mạng quốc tế*. NXB Quân đội nhân dân. Hà Nội..
20. Trịnh Quốc Tuấn, Nguyễn Đức Bách (2001), *Giáo trình chủ nghĩa xã hội khoa học*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
21. Viện Mác Lê Nin (1999) , *Chủ nghĩa xã hội- hệ thống thế giới*. NXB Sự thật. Hà Nội.
22. Vũ Dương Ninh – Nguyễn Văn Hồng (2008), *Lịch sử thế giới cận đại*, NXB Giáo dục.